

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. S.
przy uczestnictwie J. N., J. N., M. N. i A. N.
o podział majątku wspólnego i dział spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 października 2018 r.,
zażalenia uczestnika postępowania J. N.
na postanowienie Sądu Okręgowego w B.
z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt II Cz (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w B. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika J. N. na postanowienie tego Sądu z dnia 8 września 2017 r., którym oddalono zażalenie uczestnika na postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 marca 2017 r. (I Ns (...)) odrzucające wniosek J. N. o stwierdzenie zasiedzenia udziału J. S. w nieruchomości położonej w S. o powierzchni 114 m² z działki nr 115.

Z ustaleń Sądu wynika, co następuje. Przed Sądem Rejonowym toczy się sprawa o podział majątku wspólnego i dział spadku po J. N., A. N., C. N. i R. N. W tym postępowaniu uczestnik J. N. wniósł o wydanie postanowienia wstępnego

i stwierdzenie, że nabył przez zasiedzenie z dniem 5 maja 2011 r. udział w wysokości 15/18 części we wskazanej wyżej nieruchomości. Wniosek ten postanowieniem wstępnym Sądu Rejonowego z dnia 23 lutego 2015 r. został oddalony, a postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 7 sierpnia 2015 r. oddalona została również apelacja uczestnika.

Uczestnik złożył kolejny wniosek o wydanie postanowienia wstępnego, że nabył przez zasiedzenie z dniem 2 listopada 2001 r. udział J. S. w tej nieruchomości. Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 17 marca 2017 r. wniosek ten odrzucił, wskazując jako podstawę rozstrzygnięcia art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Zażalenie uczestnika na to postanowienie Sąd Okręgowy w B. oddalił postanowieniem z dnia 8 września 2017 r. Od tego postanowienia uczestnik wniósł skargę kasacyjną, która została odrzucona, Sąd Okręgowy przyjął bowiem, że rozstrzygnięcie objęte zaskarżonym postanowieniem nie jest postanowieniem co do istoty sprawy, zatem skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (art. 519¹ § 1 k.p.c.). To postanowienie Sądu Okręgowego zostało uchylone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r. (IV CZ 105/17). Sąd Najwyższy wskazał, że wniosek o zasiedzenie złożony w toku sprawy działowej czy też podniesiony w formie zarzutu sytuuje się w płaszczyźnie sporu o własność i zgodnie z art. 688 w związku z art. 618 § 1 k.p.c. podlega rozpoznaniu w tym postępowaniu, a postanowienie w tym przedmiocie, mimo charakteru wstępnego, nie traci przymiotu rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Zwrócił jednak uwagę, że od postanowień sądu drugiej instancji wydawanych w sprawie o zniesienie współwłasności albo w sprawie o dział spadku rozstrzygających spory przewidziane w art. 618 § 1 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż kwota określona w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.

Z powołaniem się na wcześniejsze orzeczenia, Sąd Najwyższy wskazał jednocześnie, że dotyczy to także wypadku, w którym chodzi o postanowienie sądu drugiej instancji rozstrzygające spór co do nabycia własności rzeczy przez zasiedzenie przez współwłaściciela lub współspadkobiercę, gdyż spór taki należy do kategorii sporów o własność w rozumieniu art. 618 § 1 k.p.c. Reguła ta obejmuje także sytuację, w której - z mocy art. 618 § 2 k.p.c. - nastąpiło przekazanie sądowi rozpoznającemu sprawę o zniesienie współwłasności lub sprawę o dział spadku

wcześniej wszczętej odrębnej sprawy o stwierdzenie nabycia własności rzeczy przez zasiedzenie. Jest to konsekwencją faktu, że spory o własność, które są rozstrzygane na podstawie art. 618 § 1 k.p.c., albo które zostały przekazane zgodnie z art. 618 § 2 k.p.c., tracą swoją samodzielność i stają się częścią sprawy o zniesienie współwłasności lub o dział spadku, co rozciąga się także na kwestię dopuszczalności skargi kasacyjnej.

W następstwie rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, uczestnik został wezwany do wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia i określił ją na 50.000 zł. Z powołaniem się na tę wartość i treść art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. stanowiącego, że skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach o zniesienie współwłasności i dział spadku jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy zł, Sąd Okręgowy powołanym na wstępie postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2018 r. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika od postanowienia tego Sądu z dnia 8 września 2017 r.

Zażalenie na postanowienie z dnia 10 kwietnia 2018 r. złożył uczestnik kwestionując potrzebę podania w okolicznościach sprawy wartości przedmiotu zaskarżenia w granicach progu ustawowego dla wywołania skutku dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie o zasiedzenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wypowiedź Sądu Najwyższego w uzasadnieniu postanowienia z dnia 25 stycznia 2018 r., IV CZ 105/17, wiązała Sąd Okręgowy i jest nią związany obecnie również Sąd Najwyższy ponownie rozstrzygający kwestię dopuszczalności skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 8 września 2017 r. (art. 398²⁰ w związku z art. 398²¹ w związku z art. 397 § 2 i art. 386 § 6 k.p.c.). Rozstrzyganie o wymienionych w art. 618 § 1 k.p.c. kategoriach sporów, w tym o prawo własności, odbywa się w postępowaniu o zniesienie współwłasności. Z woli ustawodawcy następuje, więc skomasowanie w jednym postępowaniu i rozstrzygnięcie wzajemnych roszczeń współwłaścicieli w jednej sprawie, pod rygorem utraty możliwości ich późniejszego dochodzenia (art. 618 § 3 k.p.c.). Ustawodawca przywiązał, zatem do kwestii kompleksowego orzeczenia tak dużą wagę, że nakazał rozpoznać w sprawie o zniesienie współwłasności nawet takie roszczenia, dla których dochodzenia „normalnie” przewidziany jest inny tryb,

procesowy. Świadczy to o tym, że ustawodawca decydujące znaczenie przywiązał do trybu, w jakim toczy się sprawa, a nie do przedmiotu rozstrzygnięcia sądu. Niezależnie, bowiem od tego, co jest przedmiotem decyzji jurysdykcyjnej, rozstrzygnięcie zapada w sprawie o zniesienie współwłasności. W takich zaś sprawach, stosownie do treści art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., skarga kasacyjną nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy zł. Zasada ta ma więc zastosowanie także w razie zakwestionowania orzeczenia Sądu drugiej instancji dotyczącego roszczeń wymienionych w art. 618 § 1 k.p.c.

Zważywszy, że skarżący wartość przedmiotu zaskarżenia określił poniżej progu ustawowego, odrzucenie jego skargi kasacyjnej nie mogło być poczytane za nieprawidłowe.

Z tych przyczyn zażalenie podlegało oddaleniu (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw